

РОЛЬ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ ПРИ ВИНИКНЕННІ ЕПІДЕМІЙ НЕБЕЗПЕЧНИХ ХВОРОБ ТА АЛГОРИТМИ ДІЙ ПРИ ЦЬОМУ

Л. М. Зубкович

*Навчально-науковий інститут медсестринства
Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського*

Стаття присвячена новим поглядам щодо діяльності медичних сестер. Оцінка ролі середнього медичного персоналу як окремої незалежної категорії та підвищення його ролі у роботі з інфекційними хворими при загрозі епідемічного поширення хвороб серед населення і в умовах спеціалізованого стаціонару.

ROLE OF NURSE DURING EPIDEMICS OF DANGEROUS DISEASES AND ALGORITHMS FOR ACTION IN THIS CASE

L. M. Zubkovych

*Educational and Scientific Institute of Nursing
Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky*

This article adduces the new views on the activities of nurses. There is presented the evaluation of the role of nurses as a separate independent category, and increase its role in dealing with infectious patients with threat of epidemic spread of disease among the population in a specialized hospital.

Вступ. Медична освіта та наука зробили протягом останнього часу значний крок вперед. З'явилися нові технології, пов'язані з цим. Ці зміни не обійшли й медсестринську освіту [6]. Сестринська справа охоплює фізичні, інтелектуальні аспекти життя здорової людини, її психічного і репродуктивного здоров'я [7]. Нові вимоги вимагають підвищення кваліфікації медичних сестер, розширення числа практичних навичок, які вони використовують у своїй роботі [6].

В Україні традиційна аксіома того, що медсестра є лише «інструментом», «машиною для виконання наказів» давно змінилась, але медичні сестри все ще залишаються на підлеглих позиціях [1]. На даний час відбувається переосмислення всієї системи сестринського обслуговування. Вона розглядається як один з найбільш економічних ресурсів щодо надання послуг в сфері охорони здоров'я. Діяльність медичних сестер базується на їх кваліфікації, а також якості медичного обслуговування.

Робота сестринського персоналу в сучасних умовах характеризується великою різноманітністю і включає як проведення високотехнологічних клінічних втручань, так і надання широкого спектра послуг в рамках первинної медико-санітарної допомоги. Значно розширюються також можливості прояву самостійності медсестер при наданні медичної допомоги, ухваленні рішень і виборі тактики дій [3].

Основна частина. На сучасному етапі медицини рівень інфекційної захворюваності залишається високим, багато інфекцій в епідеміологічному відношенні ще некеровані і мають масовий характер (грип та інші гострі респіраторні вірусні інфекції – ГРВІ, стрептококові та стафілококові інфекції, вірусний гепатит А та ін.). Обґрунтовану стурбованість викликає глобальне поширення СНІДу, що загрожує самому існуванню людства [2].

Охорона здоров'я населення – це соціальна проблема, яка великою мірою залежить від умов

праці, житлово-комунального забезпечення, культури, харчування та забезпечення необхідною кваліфікованою медичною допомогою.

Рання діагностика інфекційних хвороб – важливе завдання для медиків, оскільки чим швидше вдається діагностувати інфекційне захворювання, то швидше можна здійснити дієві протиепідемічні заходи і припинити поширення інфекції [2].

Санітарно-епідеміологічний режим інфекційної лікарні (відділення) залежить від професіоналізму і добросовісного ставлення до своїх функціональних обов'язків середнього і молодшого медичного персоналу, суворого дотримання ним інструкцій та настанов. Бездоганна чистота приміщень, охайність медичних працівників, чітко налагоджена повсякденна робота повинні переконати хворого в тому, що він перебуває у повній епідеміологічній безпеці.

Слід враховувати, що сфера професійної компетентності медсестер поступово розширюється і включає в себе все більше маніпуляцій, які раніше виконували лікарі. Таким чином, фахівці зі спеціальності «Сестринська справа», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», зможуть виконувати професійні обов'язки самостійно, із встановленням медсестринського діагнозу, у випадках легкого нездужання – призначати лікування (в межах, передбачених стандартами надання медичної допомоги) [4].

При епідеміях особливо небезпечних хвороб медичні сестри зі ступенем «бакалавр» та

«магістр» можуть встановлювати первинний діагноз, призначати першочергові дослідження, а також надавати клінічну оцінку отриманих даних, які у подальшому будуть використовувати для диференційної діагностики. Визначена самостійна діяльність медичних сестер загальної практики: долікарський прийом, активний патронаж вдома. Самостійний прийом пацієнтів передбачає проведення долікарсько-сестринського обстеження з виявленням проблем пацієнта і відображення даних у сестринській документації [3].

У своїй роботі медична сестра повинна мати клінічне мислення, уміти орієнтуватися в характері патологічних змін в організмі, правильно вибрати тактику при наданні екстренної медичної долікарської допомоги при невідкладних станах, досконало володіти технікою сестринських маніпуляцій, уміти скласти плани сестринського догляду за пацієнтом і диспансерного спостереження за ним, пропагувати здоровий спосіб життя [5].

Висновки. 1. Потреби часу вимагають продовження реформування медсестринської освіти.

2. Охороні здоров'я потрібна не просто медична сестра, а добре освічений професіонал, який може творчо і грамотно підійти до своєї професійної діяльності.

3. Нові підходи в сфері професійної компетентності медсестер позитивно впливають на якість надання допомоги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Холодзьон О. С., Лемішко Б. Б., Мартинюк І. О., Безпалько Н. С. Підвищення ролі та розширення функціональних обов'язків медичних сестер у первинній медико-санітарній допомозі // Практична медицина. – 2006. – Т. 12, № 3. – С. 77-80.
2. Олійник О. В. Критичне мислення в практиці медичної сестри // Медсестринство. – 2007. – № 1. – С. 54-55.
3. Діагностика терапія і профілактика інфекційних хвороб в умовах поліклініки / За ред. М. А. Анд-

рейчина. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Л.: вид-во "Медична газета України", 1996. – 352 с.

4. Leonard Fagin & Antony Garelick «Особливе» ставлення // Медична сестра. – 2008. – № 5. – С. 3-5.

5. Досвід роботи сімейних медичних сестер з Чебоксар // Медична сестра. – 2008. – № 1. – С. 4-5.

6. Плеш І. А., Каленюк В. І., Борейко Л. Д., Макарова О. В., Хомко О. Й. Вибір оптимальної моделі підготовки медичної сестри в Україні // Медсестринство. – 2007. – № 2. – С. 34-35.